

Rotterdam, 29 oktober 2025

Geachte wethouder Kasmi,

U gaat morgen (30 oktober) met de commissie ZWCS in gesprek over de u geschetste scenario's in de tweede Wethouders brief. Wij willen als DO hierbij onze zienswijze meegeven. Wij delen graag onze gedachten over wat er nu, na uw laatste brief en het organogram, op tafel ligt en wat er volgens ons nog concreter gemaakt zou moeten worden om te komen tot een ontwerpbesluit dat de basis legt voor een toekomstbestendig, herzien cultuurstelsel.

Wij concentreren ons op de verdeling van de beschikbare middelen voor cultuur. Hierbij onderscheiden wij twee processen:

Naar uitgangspunten: het proces naar een uitgangspuntennota, een set aan regelingen en verdeling van budgetten voor deze regelingen.

Naar verdeling: het op basis van deze uitgangspunten verdelen van de middelen.

Het begin van een cultuurplancyclus is '**Naar uitgangspunten**'. Hier ligt de mogelijkheid tot de basis voor een democratisch, breed gedragen stelsel dat recht doet aan het DNA van de stad. Maar de kern, die het meeste aandacht behoeft, zit bij '**Naar verdeling**'. Dit omdat hier de afgelopen jaren, wat ons betreft, het meeste is misgegaan.

Voor beide processen heeft u daarnaast uitgangspunten en waarden geformuleerd, die wij in de basis onderschrijven maar waar we nu niet op ingaan. Deze krijgen in een uitgangspuntennota verder vorm

U schrijft ook over domeinoverstijgend werken, space & place en vastgoed. Dit zijn processen van de lange adem, die reeds zijn ingezet. Wij gaan hier niet verder op in, om ons te concentreren op de kern. Aan het einde van de brief stippen wij het investeringsfonds kort aan. Voor ons is dit een geheel apart traject, waarbij onderzocht kan worden of er meer geld van buiten de cultuursector gehaald kan worden.

Naar uitgangspunten

De kwartiermaker introduceert in haar advies een Cultuurhaven: "een forum van participatie, een strategisch en onafhankelijk platform dat raad en college adviseert over algemeen cultuurbeleid".

U omarmt deze Cultuurhaven en stelt voor hier "een onafhankelijke en transparante artikel 84 commissie" van te maken, waarvoor "een transparante en toegankelijke structuur nodig is", U stelt dat "adviezen van de Cultuurhaven niet vrijblijvend zijn" en u wilt hen vragen "een cultuurverkenning inclusief een globale verdeling van budgetten" uit te brengen, maar geeft daarbij aan dat de Cultuurhaven "niet adviseert over de verdeling van middelen over individuele instellingen".

- Wij willen u vragen om een uitwerking van een aantal essentiële onderdelen van de Cultuurhaven om tot een werkbaar ontwerpbesluit te komen zodat direct na vaststelling aan de slag gegaan kan worden, wat gezien de voorgelegde planning noodzakelijk is:
- Hoe kunnen de adviezen van de Cultuurhaven daadwerkelijk 'niet vrijblijvend' worden? Wat is het mandaat van de Cultuurhaven en hoe is dit bestuursrechtelijk vastgelegd?
- Hoe zit de 'transparante en toegankelijke structuur' van de Cultuurhaven eruit?
- Wat bedoelt u met "een globale verdeling van budgetten"? Gaat dit bijvoorbeeld ook over een allocatie van een bepaald budget voor ondergerepresenteerde disciplines, zoals de kwartiermaker voorstelt? Of de allocatie van een budget voor een aantal grote instellingen, zoals nu met de RCB gebeurt?
De kwartiermaker adviseert om de RCB als zodanig en onder voorwaarden op te heffen en in de beoordeling mee te laten lopen met alle andere instellingen, makers en coalities. Wij lezen hier niets over in uw brief. Heeft u een voorstel om een aantal grote instellingen anders te behandelen?
- In de brief staat dat "De Cultuurhaven sterk inzet op representatie, democratisering en burgerparticipatie door zowel formele als informele structuren een plek te geven binnen het cultuurbeleid". Bedoelt u hiermee dat vertegenwoordigers uit deze structuren onderdeel zijn van de Cultuurhaven?
Of de vraag daarvoor; wie stelt de leden van de Cultuurhaven samen? En de vraag daarvoor: vanuit welke visie wordt De Cultuurhaven samengesteld? Welk gesprek wilt u dat daar plaatsvindt?
- Kunt u wellicht een schets maken van de Cultuurhaven:
Uit hoeveel leden bestaat de Cultuurhaven ongeveer? Wat is globaal hun tijdbesteding? Hoe worden ze ondersteund? Wie heeft de regie? Is er een voorzitter, etc?
Dit helpt om een concreter beeld te krijgen van de Cultuurhaven.

Verder schrijft u in uw brief dat "De Cultuurhaven een zelfbewuste en onafhankelijke speler is naast de ambtelijke organisatie, het op te richten Fonds en de kennisnetwerkinstellingen."

Met 'het op te richten Fonds' bedoelt u waarschijnlijk het door u genoemde investeringsfonds. Heeft dit investeringsfonds een inhoudelijke procesrol naar uitgangspunten, in samenhang met de Cultuurhaven, ambtelijke organisatie en de kennisnetwerkinstellingen?

Kunt u meer duidelijkheid geven over de rol van deze kennisnetwerkinstellingen in het nieuwe cultuurbestel en over de rol in het proces naar uitgangspunten die deze kennisnetwerkinstellingen spelen?

Planning en realisme

U geeft in uw brief een planning aan in het proces naar uitgangspunten voor de komende cultuurplanperiode. Daarbij moeten uiterlijk 1 juni '26 de leden van de Cultuurhaven benoemd worden. 1 oktober '26 moet er vanuit de gemeenteraad een opdracht gegeven worden aan de Cultuurhaven tot het uitbrengen van een cultuurverkenning.

In Q1 '27 moet er dan een integraal advies liggen vanuit de Cultuurhaven, inclusief een globale verdeling van budgetten, zodat in Q2 '27: de gemeenteraad de uitgangspunten van het cultuurbeleid per 1 januari 2029 kan vaststellen. Deze laatste datum kan niet naar achteren geschoven worden, gezien de nieuwe cultuurplanperiode in 2029.

Dit betekent dat er een half jaar na de vaststelling van een ontwerpbesluit op 18 december een Cultuurhaven ingesteld, leden gezocht, geselecteerd en geïnstalleerd moeten zijn.

En dat binnen een half jaar deze leden, vanuit verschillende sectoren en achtergronden, gezamenlijk tot een integraal advies zouden moeten komen.

We weten allemaal hoe taai participatieve processen zijn, er is tijd nodig om samen tot een goed gesprek te komen, laat staan tot een integraal advies over uitgangspunten, verschillende regelingen en een globale verdeling van budgetten. Wij denken dat voor een goede inwerking van een deliberatieve Cultuurhaven een jaar nodig is, en refereren hierbij ook naar de ervaringen die zijn opgedaan bij het kernteam.

Wij denken dat de voorliggende planning niet realistisch is. Een goed functionerende Cultuurhaven vraagt veel tijd en aandacht. Het DO vraagt zich af of de tijd richting de komende cultuurnotaperiode niet te kort is om de Cultuurhaven zorgvuldig in te kunnen richten.

Naar verdeling

Nadat er een uitgangspuntennota, verschillende regelingen en een globale verdeling van middelen zijn vastgesteld door de gemeenteraad, gaat er een proces in werking waarbij een van de regelingen gaat over meerjarige regelingen.

Hiervoor start een proces van advisering, dat eind Q2 '28 gereed moet zijn, waarmee de gemeenteraad de verdeling eind 2028 kan vaststellen.

We zien alle reden om dit proces met veel tijd, aandacht en zorgvuldigheid in te richten. De transitie is ingezet nadat het adviseringsproces van de RRKC voor u reden gaf om deze instelling op te heffen en op zoek te gaan naar een transparanter model binnen een stevige governance. Dit heeft ook de advisering van de afgelopen periode wederom laten zien.

De kwartiermaker heeft voorgesteld om een "onafhankelijk Rotterdams Fonds voor Cultuur, met daarin ook een afdeling development (investeringsfonds)" op te richten.

U stelt in uw brief, wat ons betreft terecht, dat het combineren van een adviserend fonds met een investeringsfonds juridisch niet houdbaar is. Maar wat ons betreft is een onafhankelijk fonds an sich wel een optie. In uw organogram zien wij ook ruimte voor een Rotterdams Fonds (model AFK). Ook in de annotatie van de griffie van 23 oktober wordt een onafhankelijk fonds à la het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) genoemd als mogelijkheid. Om verwarring te voorkomen met het door u genoemde investeringsfonds, noemen wij deze optie een Rotterdams Fonds voor de Kunst (RFK).

In uw brief geeft u aan dat het uw voorkeur heeft om voor onafhankelijke advisering de huidige commissies voor oa projectsubsidies, die reeds binnen de gemeente werkzaam zijn, uit te breiden. Deze optie noemen wij voor het gemak 'uitbreiden huidige commissies'

Wij hebben geen expliciete voorkeur voor een RFK of voor het uitbreiden van de huidige commissies. Dit omdat we te weinig informatie hebben om daar een gefundeerde keuze over te kunnen maken. Dit is niet aan ons, maar aan u. Maar wij denken dat het helpt als hier meer informatie over komt, zodat we de keuze die gemaakt gaat worden, kunnen volgen. Wij hebben een aantal punten die wij graag helderder zouden zien:

De advisering van individuele instellingen was de taak waar RRKC haar meeste tijd, aandacht en dus budget aan besteedde.

Waarom geeft u in uw brief aan het hele 'RRKC-budget' van 800K beschikbaar te stellen aan de Cultuurhaven? Als deze niet, zoals de RRKC, de kostbare individuele advisering doet, en niet, zoals de RRKC, een eigen pand en backoffice heeft? En een heel groot deel van dit 'RRKC-budget' was ook het budget dat Blueyard nodig had voor haar advisering.

Voor ons is het heel belangrijk dat de kosten voor het nieuwe cultuurstelsel niet ten koste gaan van het besteedbare cultuurbudget.

U geeft aan dat de exploitatiekosten van het AFK 3,7M zijn en noemt dat terecht fors.

Voor een goede afweging van kosten is een overzicht van de financiële consequenties, van zowel een RFK als het uitbreiden van de huidige commissies, inclusief de kosten van het ambtelijk apparaat, noodzakelijk.

Daarbij is het ook van belang om een schets te hebben van de mogelijke structuur van een RFK en het proces rondom het uitbreiden van commissies. Waarbij het wellicht goed is ook, behalve naar Amsterdam, in te gaan op de [onderzochte](#) praktijken in onder andere Utrecht en Den Haag.

Uw voorkeur voor de uitbreiding van de commissies is onder andere gebaseerd op de wens om domeinverbindend werken binnen de gemeente te vergemakkelijken. In de Annotatie van de griffie wordt gesteld dat het AFK ook goede ervaringen heeft met domeinoverstijgend werken. Wij willen u vragen ook hier goed naar te kijken, om de keuze gegrond te kunnen maken.

Wij gaven al aan dat wij de planning voor de Cultuurhaven krap vinden. Dit geldt ook voor de voorstellen die voorliggen voor het oprichten van een RFK. Wij zouden het jammer vinden als, wanneer de conclusie is dat op lange termijn een onafhankelijk fonds het beste is voor een nieuw Rotterdams cultuurbestel, deze optie afvalt door korte termijn planningsproblemen. In dat geval zien wij een tussenoplossing voor ons, met het voor nu uitbreiden en professionaliseren van de commissies, maar tegelijkertijd voor de lange termijn een RFK op en in te gaan richten. De opgedane kennis vanuit de commissies kan als onderdeel geïmplementeerd worden in het fonds.

Governance

Over governance zegt u in uw brief voornamelijk iets over het proces naar uitgangspunten. Terwijl het ons inziens qua rolvastheid het vaakst, en zeker afgelopen periode, is misgegaan bij het vaststellen van de meerjaren subsidies voor individuele instellingen. Waarbij eerst het college en daarna de raad nog aanpassingen doen op het voorliggende advies.

U heeft in ons gesprek van afgelopen vrijdag aangegeven dat u het zo wilt vastleggen dat dit niet meer mogelijk is. Wij zijn voorstander van deze helderheid, zoals dit onder andere ook in Den Haag is vastgelegd. Waarbij aangetekend moet worden, dat in theorie de rollen reeds helder waren, maar er een andere praktijk gegroeid was. Er moet dus niet enkel een nieuwe theorie worden opgesteld, maar tevens een manier worden gevonden om dit ook praktisch handen en voeten te geven, waardoor een ieder in zijn/haar rol blijft.

investeringsfonds

Zoals gezegd zien wij het oprichten van een investeringsfonds als een apart proces, dat geen deel uitmaakt van het proces naar uitgangspunten of het proces naar advisering.

Het zou kunnen dat een investeringsfonds op termijn extra geld naar de sector brengt, maar we zouden het jammer vinden als de investeringen in aandacht, tijd en geld die zo'n fonds vraagt een juiste keuze voor het proces naar uitgangspunten en advisering in de weg staat.

Wij vragen ons ook af hoeveel geld er nog uit de markt te halen is, met de kennis dat grote bedrijven als Dura Vermeer, BPD en Rabobank eigen fondsen met doelstellingen hebben vormgegeven. Het Havenbedrijf heeft ook een eigen afdeling die graag zelf bepaalt waar het geld investeert. Ook de recente zoektocht naar geld voor ons nationale vuurwerk, heeft laten zien hoe moeilijk het is om privaat geld te werven.

Wij zien daarentegen wel kansen om te kijken of op het gebied van domeinoverstijgend (of verbindend?) werken en space & place een investeringsfonds met duidelijke doelstellingen iets kan betekenen. We wijzen hier als voorbeeld naar het Cultuur Innovatiefonds van de provincie-gemeente Utrecht.

Wij willen ook onze zorgen uitspreken over de mogelijke concurrerende positie die een investeringsfonds kan innemen ten opzichte van instellingen die privaat geld werven of bij private landelijke fondsen geld aanvragen.

Een goed argument kan dan zijn dat het ten goede komt aan kleinere instellingen die zelf geen privaat geld kunnen werven. Dan is echter wel de vraag voor wie dit geld dan bestemd is, en hoe wordt bepaald waar het precies naar toe gaat.

Al met al denken wij dat er eerst een gedegen haalbaarheidsonderzoek nodig is, alvorens hier aan te beginnen. We denken dat je het beter goed kunt doen, of niet, in plaats van voorzichtig te experimenteren op een moment dat alle aandacht, tijd en geld elders nodig zijn.

Ten slotte

Bovenstaande vragen over de beoordelings -en verdelingssystematiek en de inrichting van de Cultuurhaven geven aan dat er bij het Directeuren Overleg nog heel veel onduidelijkheid is hoe het gewenste scenario eruit gaat zien en hoe dit in tijdspad en proces wordt vormgegeven.

Wij hechten aan een open dialoog tussen het veld, de politiek en de gemeente met de vraag om tijd en ruimte met elkaar te nemen om dit proces goed in besluitvorming te zetten en realistisch te blijven in de uitvoering. Dit geldt zowel voor de ambitie, als voor het vaststellen van een gewenst tijdspad en de financiële mogelijkheden.

Als we dit met elkaar helder houden, geloven wij dat we, met alle informatie die op tafel ligt, vanuit alle energie en goodwill die velen hier de afgelopen jaren in hebben gestoken, tot een zo concreet en gedragen mogelijk plan kunnen komen waar we als sector lang mee vooruit kunnen.

Voor vragen over bovenstaande zijn wij altijd bereid om toelichting te geven.

Vriendelijke groet,

Namens het Directeuren Overleg,

Cobie de Vos

Léon van Geest

Voorzitters van het Directeuren Overleg